

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΩΝ ΑΠΟΚΡΕΩ (23/2/2014)

Η ερμηνεία του Συμβόλου της Πίστεως (26) «και παθόντα και ταφέντα» - Η κάθοδος στον Άδη

Ολοκληρώνοντας το κεφάλαιο της Σταυρώσεως, αγαπητοί μου, θα αναφερθούμε στο Πάθος του Κυρίου και στην επακόλουθη ταφή Του¹, όπως καταγράφεται στο Σύμβολο της Πίστεως. Η ανθρώπινη φύση του Χριστού πόνεσε και υπέφερε πάνω στο Σταυρό, στον υπερθετικό βαθμό. Αυτό το Πάθος έχει τεράστια Θεολογική σημασία, αφού, «αν ο Χριστός δεν υπέφερε πάνω στο Σταυρό... τότε ολόκληρη η πίστη μας στον Χριστό, ως Σωτήρα του κόσμου, θα ήταν απόλυτα διαφορετική. Αυτό συμβαίνει γιατί θα αφαιρούσαμε από την πίστη μας αυτό που είναι το πιο σημαντικό: πίστη στη σωτήρια φύση αυτού του ιδίου του εκουσίου πάθους, διά του οποίου ο Χριστός παραδίδεται στον πιο φοβερό, στον πιο ακατανόητο, στον πιο αναπόδραστο νόμο «αυτού του κόσμου», το νόμο του πόνου»²

Το πώς έπαθε ο Κύριος πάνω στο Σταυρό περιγράφει γλαφυρά ο Άγιος Συμεών Θεσσαλονίκης: «Ο Χριστός, ως Θεός, έμεινε απαθής, αλλά υπέφερε πραγματικά, ως άνθρωπος και όχι φανταστικά, όπως ισχυρίζονται κάποιοι ασεβείς· μαστιγώθηκε και πληγώθηκε και ως άνθρωπος φυλακίστηκε και ανέβηκε επί του Σταυρού, στήθηκε πάνω στη βάση Του και τα χέρια Του απλώθηκαν και τρυπήθηκαν από τα καρφιά και πικράθηκε όταν γεύτηκε το όξινο και πόνεσε· αν και ήταν τέλειος Θεός, επειδή ήταν και τέλειος άνθρωπος, υπέκειτο σε όλα τα ανθρώπινα, όσα δηλ. είναι αναπόφευκτα και άμεμπτα και έπασχε Αυτός περισσότερο, επειδή αναπλήρωσε το χρέος όλων μας»³

Μετά την Αποκαθήλωση, το Πανάχραντο Σώμα του Κυρίου ενταφιάζεται, ακολουθώντας όλα τα προβλεπόμενα από την Ιουδαϊκή παράδοση θέσμια. Εντούτοις, πουθενά στο Σύμβολο της Πίστεως δε γίνεται αναφορά στον θάνατο του Ιησού, που μεσολάβησε μεταξύ του Πάθους και του ενταφιασμού Του. Προφανώς, ο θάνατος του Ιησού εξυπακούεται, αφού το Σώμα του ενταφιάζεται. Παρόλα αυτά, το γεγονός δεν είναι τυχαίο. Ο θάνατος είναι η τελευταία ορατή στιγμή της επί γης ζωής μας. Συνδέεται με αυτή τη ζωή ως βιολογικό φαινόμενο, παραδεκτό και από τους αρνητές ακόμα, της αιώνιας ζωής. Η ταφή, στην Ορθόδοξη αντίληψη, δεν αφορά απλά στη στιγμή του θανάτου, αλλά σ' αυτό που ακολουθεί. Σχετίζεται με το πώς την εκλαμβάνουν εκείνοι που την εκτελούν. Π.χ. για κάποιους πρόκειται για την τελετή του αποχαιρετισμού. Άλλοι πιστεύουν ότι κατά την

¹ Α' Κορ. 15, 3-5

² π. Αλέξανδρος Σμέμαν, «Πιστεύω», σελ. 96

³ «Τα Άπαντα», τόμος 2^{ος}, σελ. 138

ταφή αναγνωρίζεται ο θάνατος ως το απόλυτο τέλος. Άλλοι ομιλούν για την επιστροφή στην ανυπαρξία από την οποία προερχόμαστε. Για άλλους εκφράζει την πίστη στην πέραν του τάφου ζωή. Θυμόμαστε ότι οι ειδωλολάτρες στην αρχαιότητα πάνω στους τάφους τοποθετούσαν νερό και τροφή για το ταξίδι των νεκρών. Όλες αυτές τις αντιλήψεις η Εκκλησία μας τις απέρριψε, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον Της στην ταφή του Κυρίου, ως προάγγελο της Αναστάσεώς Του. Ας φέρουμε μόνο στο νου μας, τί συμβαίνει στις Εκκλησιές μας το βράδυ της Μεγάλης Παρασκευής. Θρηνούμε πάνω από τον Επιτάφιο, την ίδια στιγμή, όμως, νιώθουμε και την θριαμβευτική βεβαιότητα ότι ο θάνατος δεν είναι δυνατόν να κρατήσει αιώνια τον Αρχηγό της ζωής. Πιστεύουμε αυτό που θα ομολογήσουμε ευθύς αμέσως στο «Πιστεύω», στην Ανάσταση του Χριστού.

Στο σημείο αυτό, όμως, οφείλουμε να επισημάνουμε την Θεολογία της Εκκλησίας μας στην κάθοδο της ψυχής του Χριστού στον Άδη, ενόσω το Σώμα Του βρισκόταν επί του τάφου, μη υφιστάμενο την οποιαδήποτε υλική φθορά. Γιατί συνέβη η κάθοδος αυτή και τί διαδραματίστηκε στον Άδη, όταν ο Χριστός βρέθηκε ανάμεσα στους απ' αιώνος κεκοιμημένους; Ο Χριστός βρίσκεται στον Άδη για να κηρύξει το Ευαγγέλιο της σωτηρίας και στους νεκρούς⁴, όπως το είχε διδάξει στους ζώντες και αναλαμβάνει η Εκκλησία, πλέον, να το διδάξει στις μέλλουσες γενεές. Είναι εκπληκτική η περιγραφή της εν Άδη επισκέψεως του Κυρίου από τον Άγιο Επιφάνιο: «σήμερον σωτηρία επί της γης και τοις απ' αιώνος υποκάτω της γης· σήμερον σωτηρία τω κόσμω, όσος ορατός, όσος και άορατος. Διττή σήμερον του Δεσπότου παρουσία, διττή η οικονομία, διττή η κατάβασις, ομού και συγκατάβασις, διττή προς ανθρώπους επίσκεψις· απ' ουρανού επί την γην, από της γης υποκάτω της γης ο Θεός παραγίνεται· πύλαι άδου ανοίγονται. Οι απ' αιώνος κεκοιμημένοι αγάλλεσθε· οι εν σκότει και σκιά θανάτου καθημενοι, το μέγα φως υποδέξασθε. Μετά των δούλων ο Δεσπότης· μετά των νεκρών ο Θεός· μετά των θνητών η ζωή· μετά των υπευθύνων ο ανεύθυνος· μετά των εν σκότει το ανέσπερον φως· μετά των αιχμαλώτων ο ελευθερωτής· και μετά των κατωτάτω ο υπεράνω των ουρανών. Χριστός επί γης, πεπιστεύκαμεν· Χριστός εν νεκροίς, συγκατέλθωμεν και θεάσωμεν και τα εκεί μυστήρια· γνώμεν κρυπτού κρυπτά υπό γην θαυμάσια· μάθωμεν πως και τοις εν άδου επεφάνη το κήρυγμα»⁵

Το ίδιο κήρυγμα της σωτηρίας, αδελφοί μου, που κήρυξε ο Κύριος, κατά την κάθοδό Του στον Άδη, ακούγεται διαρκώς από την Εκκλησία μας. Σ' εμάς εναπόκειται να το υιοθετήσουμε και να το κάνουμε τρόπο ζωής. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.

⁴ Α' Πέτρου 3, 18-19 Εφεσ. 4,10 Ψαλμ. 96 Ιωήλ 38,17

⁵ P.G. 43, 440C